

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi K. P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie
o sygn. III AUa 84/21,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 12 stycznia 2023 r.:

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym
w Krakowie, pod sygn. akt III AUa 84/21 nastąpiła przewlekłość
postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie
w sprawie o sygn. III AUa 84/21 rozprawy w terminie
3 (trzech) miesięcy od dnia rozpoznania skargi;**
- 3. przyznaje na rzecz K. P. od Skarbu Państwa – Sądu
Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w wysokości 2.000
(dwa tysiące) zł;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Krakowie na rzecz K. P. kwotę 257 (dwieście pięćdziesiąt
siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego.**

UZASADNIENIE

K. P. (dalej również: „skarżący”) pismem z 4 listopada 2022 r., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika radcę prawnego M. C., działając na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznawania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 z późn. zm.; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania), wniósł skargę na przewlekłość postępowania wszczętego przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 84/21, której przedmiotem jest ustalenie dodatku pielęgnacyjnego.

Skarżący domaga się:

1. stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, pod sygn. akt III AUa 84/21 z powództwa skarżącego przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznanie od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącego sumy pieniężnej w wysokości 20 000 zł;
3. przeprowadzenie dowodu z akt sprawy prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt III AUa 84/21 na okoliczność zaistnienia przesłanek uzasadniających stwierdzenie, że w postępowaniu, o którym mowa w nastąpiła przewlekłość postępowania;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania wskazano, że 13 stycznia 2021 r. skarżący wniósł apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 24 listopada 2020 r., VII U 2425/18. Następnie 15 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w Krakowie przekazał apelację wraz z aktami sprawy do Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Sąd Apelacyjny w Krakowie odpis apelacji doręczył stronie przeciwnej 25 stycznia

2021 r. Od tego czasu (pomimo upływu prawie dwóch lat) Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął żadnej czynności w sprawie. Skarżący wskazał nadto, że jedyną podjętą czynnością było doręczenie odpisu apelacji stronie przeciwnej (25 styczeń 2021 r.).

Wskazane okoliczności stanowią w ocenie skarżącego podstawę do stwierdzenia, że w sprawie doszło do naruszenia jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie. W piśmie Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyjaśnił, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 18 stycznia 2021 r., po czym sprawa czekała na rozpoznanie według kolejności wpływu. Losowanie składu sędziowskiego dokonano 19 stycznia 2021 r. Termin rozprawy oczekuje na wyznaczenie zgodnie z kolejnością wpływu. W uzasadnieniu odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wskazał nadto na stan spraw zaległych oraz końcowo na stan epidemii (COVID-19), który dodatkowo spowodował opóźnienie w rozpoznaniu spraw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Równocześnie stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie

przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania liczony od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona. Istotny jest także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, w szczególności tej, która zarzuciła przewlekłość. Przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w następstwie dochodzi do zwłoki (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15, LEX nr 2032325). Ustawa nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest wielomiesięczna bezczynność sądu polegająca na niewyznaczeniu rozprawy, trwająca co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 marca 2007 r., III SPP 3/07; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 68/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 16 maja 2019 r., I NSP 28/19; z 21 maja 2019 r., I NSP 21/19; z 14 czerwca 2019 r., I NSP 37/19).

W niniejszej sprawie czas oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej przez Sąd Apelacyjny w Krakowie przekracza dwadzieścia cztery miesiące. Długość tego okresu dowodzi, że w sprawie prowadzonej przed tym Sądem pod sygn. akt III AUa 84/21 nastąpiła przewlekłość postępowania. W okresie tym Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął żadnych czynności, mających na celu rozpoznanie sprawy, zwłaszcza nie wyznaczył terminu rozprawy apelacyjnej. Stwierdzenie przez Sąd Najwyższy przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, sygn. akt III AUa 84/21 nastąpiło na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. Co prawda skarżący nie wniósł o zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie podjęcia czynności mających na celu rozpoznanie sprawy, jednakże wobec nie rozstrzygnięcia dotąd sprawy wydanie tego zalecenia Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie stało się zasadne na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania. Sąd Najwyższy zaleca więc z urzędu Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu rozprawy o sygn. akt III AUa 84/21 w terminie trzech miesięcy od dnia zwrotu akt postępowania.

Uwzględniając skargę na przewlekłość postępowania apelacyjnego, stosownie do treści art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy miał obowiązek rozstrzygnąć wniosek skarżącego o zasądzenie od Skarbu Państwa odpowiedniej sumy pieniężnej. Przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05). Wysokość przyznanej sumy pieniężnej powinna być proporcjonalna do czasu trwania zwłoki, jej przyczyn oraz dolegliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia spowodowanego przewlekłością postępowania sądowego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 kwietnia 2019 r., I NSP 9/19; z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Skarżący wnioskował o przyznanie sumy pieniężnej w kwocie 20.000 zł. Sąd Najwyższy wziął pod uwagę charakter i znaczenie sprawy oraz czas trwania zwłoki w podejmowaniu czynności przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, jak również to, że zasądzenie sumy pieniężnej nie ma na celu wyrównanie szkody powstałej na skutek przewlekłości postępowania. W ocenie Sądu Najwyższego kwota 2000 zł rekompensuje zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania.

O kosztach postępowania skargowego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 394¹ § 3 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość. Zasądzona od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącego kwota 240 zł stanowi wynagrodzenie jej pełnomocnika będącego radcą prawnym, której wysokość ustalono na podstawie § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.). Zasądzona kwota 17 zł stanowi zwrot opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa i wynika z części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 1546).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.